

فضیلت صلوات از نظر قرآن و حدیث

محمد حسین بهشتی

«إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا»

خداوند و فرشتگانش بر پیامبر درود می‌فرستند، ای کسانی که ایمان آورده‌اید بر او درود فرستید و سلام گوید و تسلیم فرمانش باشید. (سوره احزاب، آیه ۵۶)

مفاد این آیه وجوب صلوات و سلام را بر پیامبر اکرم (ص) فی الجمله می‌رساند. و صلوات به معنای فرستادن رحمت از طرف خدای متعال و اظهار شرف و رفعت شأن پیامبر است و تسلیم بحسب فرمایش امام صادق (ع): هو التسليم له فی الأمور. (منظور تسلیم بودن در برابر او در هر کار است.) در کتاب احتجاج طبرسی از امیر المؤمنین علی بن ابیطالب (ع) روایت کرده است که فرمود: برای این آیه،

ظاهری و باطنی دارد و ظاهرش «صَلُّوا عَلَيْهِ» است و باطنش «وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا» یعنی تسلیم نمایید برای کسی که او را، وصی و خلیفه خود گردانیده است بر شما، و بر آن چه به او سپرده است پس فرمود که: این است آن چه من خبر می‌دادم که تاویل را کسی می‌فهمد که روحی لطیف، و ذهنی صاف و تمیزی صحیح داشته باشد و از ابن عباس روایت است که چون آیه نازل شد، رخساره مبارک آن حضرت (ص) از غایت مسرت، بر افروخته گشت و فرمود که: تهنیت مرا، که آیتی بر من نازل شده است که در نزد من، دوست‌تر است از دنیا، و از هر

چه در دنیا است. مخفی نماند بر آنکه صلوات، در اصل به معنای دعا است و نماز را به جهت اشتغال بر دعا، صلوات می گویند در عرف، صلوات را بر دو چیز اطلاق می کنند. اول- درود و آن دعایی است خاص که مضمونش استدعای رفعت درجه و ازدیاد قرب حضرت پیامبر اسلام(ص) می باشد.

دوم- نماز و آن عبارت از عبادتی است مخصوص، مشتمل بر حرکات و سکانات و ادعیه و اذکار مخصوصه با توجه به اینکه مشهور در نزد مردم، آن است که صلوات از حق باری تعالی به معنای رحمت است و از ملائکه به معنای استغفار، و از پیغمبران و سایر مؤمنین به معنی دعا. و در بعضی از کتب شیعه و سنی مذکور است، که صلوات از حق باری تعالی پنج معنی دارد: ۱. رحمت، ۲. مغفرت، ۳. ثناء، ۴. تزکیه، ۵. کرامت

که از ابو حمزه روایت کرده است که از امام جعفر صادق(ع) سؤال نمودم از آیه «ان الله و ملائکته یصلون علی النبی یا ایها الذین آمنوا صلوا علیه و سلموا تسلیما» فرمود: صلوات از حضرت رب العزت رحمت است و از ملائکه، تزکیه و از مردم دعا و سلام، تسلیم نمودن است در آنچه بر آن حضرت(ع) نازل شده است. و بعضی گفته اند که معنی صلی علی محمد که بر زبان جاری می شود آن است که معظم گردان حبیب خود را، در دنیا به اعلائی دین، و اظهار دعوت و اعظام ذکر و ابقای شریعت؛ و در آخرت به تضعیف ثواب به قبول شفاعت و تقدیم آن حضرت(ص) بر کافه انبیاء و رفع درجه او در جوار پروردگار و این دعایی است که بی شبهه به هدف اجابت می رسد.

و از روایات شیعه و سنی استفاده می شود که (آل محمد) را باید به هنگام صلوات ذکر کرد. پیامبر اکرم(ص) می فرماید: کسی که صلوات بر من بفرستد و بر آل من صلوات نفرستد بوی بهشت به مشامش نمی رسد، و بوی بهشت از مسافت پانصد سال می رسد و از طریق اهل سنت این حدیث آمده، «هرگز بر من صلوات ناقص نفرستید عرض کردند: صلوات ناقص چیست؟ فرمود: اینکه فقط بگوئیم «اللهم صل علی محمد» و ادامه ندهید، بلکه بگوئید: «اللهم صل علی محمد و آل محمد».

بنابراین صلوات بر پیامبر و آل پیامبر به حسب آیه و روایات فریقین اهمیت زیادی دارد و ثواب هایی عظیم دارد و دارای فوائد دنیوی و اخروی است، با توجه به اینکه صلوات فرستادن بر محمد و آل محمد(ص) به هنگام دعا و توسل و طلب حاجات نیز مؤثر است.